

ПРОБЛЕМИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ В НЕСТАБІЛЬНИХ УМОВАХ

І.М. Сараєва, к. філос. н., с.н.с.
Н.І. Носова

Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України

Проблема розвитку підприємницького потенціалу є дуже актуальною для України тому, що мале та середнє підприємництво в усьому світі визнається за рушійну силу у вирішенні багатьох соціальних та економічних проблем, зокрема: проблеми зайнятості, подолання монополізму, вирівнювання регіональних диспропорцій, зниження соціальної напруженості й формування основ економічної й соціально-політичної стабільності в суспільстві. Сьогодні вітчизняний малий бізнес розвивається в скрутних умовах виникнення нових ризиків, як глобальних, так і внутрішніх.

За даними Державної реєстраційної служби, рівень підприємницької активності, розрахований за формулою $I = K_{np}/K_{зар}$, де K_{np} – кількість суб'єктів підприємництва, що припинили свою діяльність, а $K_{зар}$ – кількість зареєстрованих суб'єктів підприємницької діяльності, який, починаючи з 2006 р., поступово знижувався, у 2014 р. різко впав (див. Рис. 1). І ця тенденція продовжується. За даними Одеської облдержадміністрації, тільки за січень-лютий 2015 р. припинили свою діяльність 5455 фізичних осіб-підприємців.

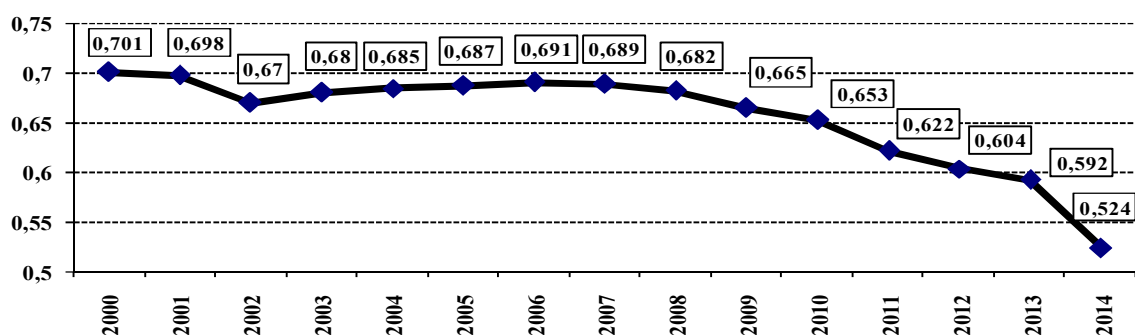

Рис. 1. Динаміка індексу економічної активності суб'єктів господарської діяльності у 2000-2014 рр.

У 2015 р. прискорилося загальне падіння економіки. За даними Держкомстату, у січні 2015 р. воно становило 21,5% у порівнянні з січнем 2014 р. У будівництві відбулося падіння на 36,8%, у машинобудуванні – на 32,5%, у хімічній промисловості – на 21,6%. Інфляція у січні 2015 р. становила 3%, безробіття зросло на 3,8%.

Основними проблемами вітчизняного бізнесу є:

- звуження обсягів споживчого ринку внаслідок падіння реальних доходів населення;
- високий рівень рейдерства та відсутність захисту прав власності;
- політична нестабільність, залежність успішної діяльності бізнесу від відношень з владою. Монополізація основних галузей окремими групами впливу;
- недостатній рівень кредитування бізнесу (високі облікові ставки, жорсткі умови надання та повернення кредитів тощо);
- високий рівень хабарництва та корупції.
- нестабільність податкового законодавства, посилення податкового тиску;
- адміністративний тиск та більш жорсткий та посилений контроль контролюючих органів.

Такий стан справ обумовлюється, головним чином, відсутністю цілісної державної політики, єдиного концептуального бачення стратегії розвитку підприємництва, зокрема, малого бізнесу, і ролі регіонів у цьому процесі. Так, згідно з планом заходів з виконання

діяльності Кабінету міністрів України у 2015 році [1], Уряд України ще тільки збирається до кінця року розробити концепцію програми розвитку малого бізнесу до 2020 р. на базі програми Уряду «Стратегія 2020». При цьому передбачається «Забезпечення істотного поліпшення умов ведення бізнесу в Україні за тими напрямками, що враховується Світовим банком та Міжнародною фінансовою корпорацією під час складення рейтингу Doing Business, маючи за стратегічну мету входження України до провідної двадцятки країн світу за умовами ведення бізнесу» [1, п. 102], тобто оцінка ефективності державної політики розвитку малого бізнесу в Україні буде проводитися тільки за показниками методології Doing Business. Однак, ця методологія, незважаючи на її безсумнівну корисність, не є повністю адекватною для оцінки умов ведення вітчизняного бізнесу, оскільки вона не враховує такі важливі для нього фактори, як: макроекономічну стабільність, рівень хабарництва і корупції, обсяг ринку, стан фінансової системи, доступність кредитів для суб'єктів господарської діяльності, безпечність підприємницької діяльності тощо [2, с. 17].

Тому для нівелювання негативних факторів якомога швидше потрібно розробити і почати реалізовувати державну комплексну програму захисту, підтримки та розвитку малого та середнього підприємництва. За умови відсутності цілісного бачення об'єктивної ситуації, що склалася у сфері бізнесу, й комплексного підходу щодо вирішення наявних проблем ускладнюється можливість подальшого ефективного розвитку малих та середніх підприємств в Україні й гостро постає питання їх подальшого функціонування.

Література:

1. План заходів з виконання діяльності КМУ України та проекту сталого розвитку «Україна 2020» у 2015 році» /Розпорядження КМУ від 4.03.2015р. №213-р.
2. Doing Business 2015. Going Beyond Efficiency. – Washington : The WorldBank&International Bank for Reconstruction and Development, 2014. – 331 p.

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

О.І. Продіус, к.е.н. доцент
Жозе Мануель Грета

Одеський національний політехнічний університет

Для інтеграції з економікою європейських та інших країн Україні необхідно максимально використовувати переваги міжнародного розподілу праці та розташування в центрі Європи, створити сприятливий клімат для залучення іноземного капіталу та зарубіжних інвестицій. Значну роль в оздоровленні економічної ситуації в країні має відігравати ефективна зовнішньоекономічна діяльність, яка включає в себе економічні відносини між окремими країнами, їх регіональними об'єднаннями, а також окремими підприємствами [1].

За сучасних умов розвитку глобалізаційних процесів, що відбуваються в економіці, намагання України посилити свою позицію як конкурентоздатного суб'єкта світових економічних відносин постає потреба в удосконаленні системи внутрішнього контролю зовнішньоекономічної діяльності підприємств. Сьогодні взаємовідносини з підприємствами інших країн стають усе більш актуальними і необхідними для нашої країни, і у зв'язку з цим виникає потреба більш посиленого і жорсткішого контролю зовнішньоекономічної діяльності підприємств. Підприємства різних форм власності можуть реалізовувати себе в зовнішньоекономічній і зовнішньоторговельній діяльності, а саме - працювати з міжнародними контрактами, з експортом і імпортом товарів з підприємств і на підприємства в різних точках світу [2].

Керівництво підприємства, що має зовнішньоекономічну діяльність, повинне продумати і реалізувати систему внутрішнього контролю зовнішньоекономічної діяльності підприємства.